

E-seminar: Konvencije s področja podnebja, ozonskega plašča in zraka

Senka Šifkovič Vrbica, september 2016

Na varstvo zemeljske atmosfere in ozračja, ki ga dihamo se nanašajo Okvirna konvencija o podnebnih spremembah, Dunajska konvencija o varstvu ozonskega plašča in Konvencija o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja, zato jih obravnavamo skupaj. Časovno so si sledile konvencije v naslednjem zaporedju.

Konvencija o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja

Konvencija o onesnaževanju zraka na velike razdalje preko meja ([Convention on Long-range Transboundary Air Pollution](#)), ki je bila sprejeta leta 1979, v veljavo pa je stopila leta 1983. Slovenija jo je prevzela od prehodne države, ki jo je ratificirala leta 1986 z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij organizacije združenih narodov in konvencij, sprejetih v mednarodni agenciji za atomsko energijo, [Uradni list RS, MP, št. 9/92](#). H konvenciji je bilo tekom let sprejetih več [protokolov](#), ki jih je Slovenija ratificirala, [razen dveh 1b in 1d](#). Konvencija s protokoli zavezuje države k zmanjševanju emisij različnih onesnaževal v zrak in vodenju evidenc nacionalnih emisij onesnaževal v zrak. Tako Agencija RS za okolje letno pripravlja [nacionalne evidence onesnaževal zraka](#), o katerih mora vsako leto skupaj z vsebinskim delom poročila poročati Sekretariatu UNECE (United Nations Economic Commission for Europe). Vsa poročila so [javno dostopna](#). Več informacij o konvenciji je dostopnih na [UNECE](#).

Dunajska konvencija o varstvu ozonskega plašča

Varstvo ozonskega plašča ureja Dunajska konvencija o varstvu ozonskega plašča ([The Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer](#)), ki je bila sprejeta 1985 leta in je stopila v veljavo 22.9.1988. Leta 2009 je postala prva konvencija, ki je dosegla ratifikacijo vseh. Slovenija je konvencijo prevzela z Aktom o notifikaciji nasledstva glede konvencij združenih narodov in konvencij sprejetih v mednarodni agenciji za atomsko energijo ([Uradni list RS, MP št. 9/92](#)). Pogodbenice so po konvenciji dolžne sprejeti ukrepe za zmanjševanje človekovega vpliva na spreminjanje ozonskega plašča. Konkretnije je pomembnejši Montrealski protokol h konvenciji ([The Montreal protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer](#)) z vsemi spremembami, ki je bil sprejet zaradi zmanjšanja proizvodnje in porabe snovi, ki škodljivo vplivajo na ozonski plašč. Protokol je bil sprejet leta 1987 in je stopil v veljavo 1.1.1989. Slovenija ga je prevzela po prejšnji državi z nasledstvom (ratifikacija [Uradni list SFRJ MP št. 16/90](#), nasledstvo [Uradni list RS MP št. 17/92](#)). Več podrobnosti o izvajanju konvencije v Sloveniji je dostopnih [na spletni strani Agencije RS za okolje](#).

Okvirna konvencija o podnebnih spremembah

Okvirna konvencija Združenih narodov o spremembi podnebja ([Framework Convention on Climate Change](#)) je stopila v veljavo 21.3.1994, ratificiralo pa jo je 198 držav. Slovenija jo je ratificirala z Zakonom o ratifikaciji Okvirne konvencije Združenih narodov o spremembi podnebja, [Uradni list RS, št. 59/95](#). Konvencija določa splošni cilj ustalitve koncentracije toplogrednih plinov v ozračju na taki ravni, da bo preprečila nevarno poseganje človeka v podnebni sistem in omogočila ekosistemom naravno prilagoditev na podnebne spremembe. Države pogodbenice spremljajo in poročajo o izpustih toplogrednih plinov, ustvarjajo nacionalne strategije za boj proti izpustom in za prilagajanje podnebnim spremembam. Največje breme nosijo najbolj razvite industrializirane države. H konvenciji

je bil sprejet Kyotski protokol ([Kyoto protocol](#)), ki je stopil v veljavo 16. februarja 2005, Slovenija pa ga je ratificirala z Zakonom o ratifikaciji Kjotskega protokola k Okvirni konvenciji Združenih narodov o spremembi podnebja ([Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 17/02](#)). Države pogodbenice, ki so ratificirale protokol (tega ni storila ZDA) so se s Kyotskim protokolom zavezale h konkretnjšim zavezam – pogodbenice iz seznama imajo individualno določene zahteve glede doseganja ravni izpustov v obdobju od leta 2008 do 2012 glede na izhodiščno stanje leta 1990. H Kyotskemu protokolu je bil v Dohi leta 2012 sprejet aneks ([Doha Amendment](#), ki je opredelil zahteve za države za obdobje do konca leta 2020. Za članice Evropske unije je EU sklenila [sporazum za skupno izpolnjevanje obveznosti svojih članic](#). Mednarodne aktivnosti glede podnebnih sprememb izhajajo iz poročil medvladnega panela za podnebne spremembe ([Intergovernmental Panel on Climate Change IPCC](#)), ki ga pripravljajo znanstveniki iz 193 držav, da se znanstveno ugotavlja kakšno je stanje in trendi glede podnebja.

Računsko sodišče RS je za leti 2005 in 2006 naredilo revizijo [Izvajanja ukrepov za doseganje ciljev na področju varovanja zraka, ozonskega plašča in podnebja](#) za Slovenijo, kjer so podrobneje opisane dolžnosti Slovenije v zvezi z izpolnjevanjem navedenih treh konvencij.